

Sygn. akt VIII U 227/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Jolanta Łanowy-Klimek
Protokolant	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2022 r. w Gliwicach

sprawy J. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 stycznia 2022 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu J. P. prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie w formie ekwiwalentu pieniężnego do emerytury pomostowej, poczynając od dnia 1 grudnia 2021 roku.

(-) sędzia Jolanta Łanowy-Klimek

Sygn. akt VIII U 227/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 stycznia 2022r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał ubezpieczonemu J. P. prawo do emerytury pomostowej i ustalił wysokość tego świadczenia. Równocześnie organ rentowy stwierdził, że brak jest przesłanek uzasadniających uznanie pracowników, którzy byli zatrudnieni w (...) Sp. z o.o. za pracowników kolejowych w rozumieniu art.74 ustawy o PKP. Nie można uznać (...) jako zakładu wydzielonego z PKP. Zatem brak jest możliwości przyznania deputatu węglowego.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji wskazując, że deputat węglowy mu przysługuje.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. P. (ur. (...)) od 1 grudnia 2021r., na mocy zaskarżonej decyzji, jest uprawniony do emerytury pomostowej. Prawo do emerytury pomostowej, organ rentowy przyznał odwołującemu na podstawie ustawy o emeryturach pomostowych, gdy ubezpieczony spełnił warunki prawa do tego świadczenia zarówno z art.4 jak i art.49 ww. ustawy, tj. udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w Załącznikach Nr 1 i Nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, pracę taką wykonywał także po 31 grudnia 2008r.

Ubezpieczony od 1 grudnia 1982r. był pracownikiem Przedsiębiorstwa Państwowego (...)/ (...) Sp. z o.o. – (...) Zakład (...) w K., natomiast po przekształceniach własnościowych był przejęty przez (...) Zakład (...) w Ł., gdzie pracował od 1 sierpnia 2012r. do 14 stycznia 2013r. Z zaświadczenia wystawionego przez (...) Sp. z o.o. z 10 marca 2021r. wynika, że w trakcie całego powyższego zatrudnienia odwołującemu wypłacany był ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do deputatu węglowego w pełnej wysokości.

W okresie od 15 stycznia 2014r. do 30 listopada 2021r. był pracownikiem (...) Sp. z o.o. w K.. U tego pracodawcy nie był uprawniony do ekwiwalentu węglowego.

W trakcie zatrudnienia u wszystkich powyższych pracodawców, odwołujący zatrudniony był od 1 sierpnia 1985r. jako maszynista pojazdów trakcyjnych.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów.

Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy jako kompletny i spójny, a przez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. P. zasługuje na uwzględnienie

Podstawę prawną żądania ubezpieczonego stanowi ustawa z 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz.U. z 2021r., poz. 146 ze zm.).

Zgodnie z przepisem art. 74 ust. 1 tej ustawy byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z 12 czerwca 1975r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983r. Nr 30, poz. 144, z 1989r. Nr 35, poz. 192, z 1990r. Nr 36, poz. 206, z 1991r. Nr 94, poz. 422, z 1995r. Nr 4, poz. 17, z 1996r. Nr 24, poz. 110 i Nr 100, poz. 461 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118) albo przepisów ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z 1999r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238 i Nr 56, poz. 678), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

Zgodnie z ust 4 tego przepisu prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

W przedmiotowej sprawie sporne jest prawo ubezpieczonego do ekwiwalentu węglowego, jaki przysługuje przechodzącym na emeryturę lub rentę byłym pracownikom kolejowym.

Nie stanowi przedmiotu sporu, że ubezpieczony pracował na kolei ani, że prawo do emerytury pomostowej nabył od (...)

Organ rentowy kwestionuje uprawnienia odwołującego do przedmiotowego ekwiwalentu, bowiem w jego ocenie mimo, że ubezpieczony spełnia przesłanki określone w cytowanym wyżej art. 74 ust 1 ustawy, to w niniejszej sprawie istotna jest treść cytowanego art. 74 ust 4 ustawy, która wyłącza zastosowanie ust. 1, tj. nie pozwala na przyznanie deputatu węglowego emerytowi lub renciście, który nie był do tego świadczenia uprawniony w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury.

Zdaniem ZUS przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że ubezpieczony, aby nabyć prawo do deputatu węglowego winien pobierać go bezpośrednio przed przejściem na emeryturę, tj. u pracodawcy, u którego rozwiązuje zatrudnienie przed otrzymaniem świadczenia.

Sąd nie podziela tej argumentacji. Należy zgodzić się z poglądem, iż przepis art. 74 ustawy z 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji Przedsiębiorstwa Państwowego (...) nie odnosi się jedynie do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, lecz jednocześnie przepis ten nie wymaga - co wynika z jego literalnego brzmienia - aby świadczenie to było "wyłącznie" pochodną zatrudnienia kolejowego. Prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei. Przysługuje ono również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Tym samym nabycie prawa do emerytury w oparciu o zatrudnienie wykonywane poza koleją, wyklucza skuteczne przyznanie prawa do deputatu węglowego. Istotne jest również, że art. 74 ustawy z 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji Przedsiębiorstwa Państwowego (...) nie wymaga, aby przyznana emerytura była pochodną "wyłącznie" zatrudnienia na kolei oraz aby praca na kolei była wykonywana bezpośrednio przed przyznaniem prawa do świadczenia – vide uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 20 lutego 2019r. w sprawie III AUa 1367/18 (LEX nr 2891822).

Ubezpieczony bezpośrednio przed przejściem na emeryturę pomostową był pracownikiem (...) Sp. z o.o. w K., które zostało od nowa stworzone przez jednostki samorządu terytorialnego. Okoliczność ta jednak pozostaje bez znaczenia, gdyż odwołujący, jeszcze jako pracownik (...) Sp. z o.o. (...) Zakład (...), tj. podmiotu wydzielonego ze struktur zrestrukturyzowanego (...), było zakładem kolejowym, w rozumieniu art. 74 ustawy z 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz.U. z 2021r., poz. 146 ze zm.), spełnił warunki stażowe do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie bowiem z art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U z 2018r., poz. 1924 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W przedmiotowej sprawie ubezpieczony kończąc zatrudnienie w strukturach (...), z dniem 14 stycznia 2013r., legitymował się 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych i w szczególnym charakterze, w tym również wykonywanej od 1 stycznia 2008r., tj. pracy określonej w § 4, ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., nr 8, poz. 43 ze zm.), gdzie wskazano, że do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust. 1, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w § 5-10. Jak również pracy określonej pod poz. 5 załącznika nr do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prace maszynistów pojazdów trakcyjnych (maszynista pojazdów trakcyjnych, maszynista instruktor, maszynista zakładowy, maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej, kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM, pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych) i kierowników pociągów.

Wprawdzie bez wątplenia prawo odwołującego do emerytury nie jest wynikiem tylko ostatniego zatrudnienia ubezpieczonego, jednak prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei. Przysługuje ono również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w wyroku z 23 stycznia 2019r., w sprawie III AUa 730/18. Przesłankami niezbędnymi do przyznania emerytowi prawa do deputatu węglowego są fakt zatrudnienia na kolei oraz pobieranie już wówczas, tj. w czasie zatrudnienia deputatu węglowego – vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 4 listopada 2015r. w sprawie III AUa 852/15.

Niewątpliwie ubezpieczony nabył prawo do emerytury pomostowej, właśnie ze względu na zatrudnienie na kolei, w trakcie którego zatrudnienia, był uprawniony do deputatu węglowego.

Biorąc powyższe względy pod uwagę, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak sentencji i przyznał ubezpieczonemu prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie w formie ekwiwalentu pieniężnego, poczynając od 1 grudnia 2021r.

(-) Sędzia Jolanta Łanowy - Klimek
